

Яр СЛАВУТИЧ

СПІВАЄ КОЛОС

ПОЕЗІІ

1945

Яр СЛАВУТИЧ

СПІВАЄ КОЛОС

ПОЕЗІІ

diasporiana.org.ua

1945

Друкарня Дмитра Сажнина, Авґсбург.

СНІВАЄ КОЛОС

* * *

Розорано клини й могили,
Розрівняно яри.
Неначе хвилі, чорні скиби
Пливуть за небокрай.

Мені привільно споглядати
Незмірну широчінь,
Та тисне жаль, бо свідки предків
Зникають назавжди.

Джерельно б'ють глибинні соки,
Цілющі, як дощі.
О земле рідна, дай напою,
Щоб колосився спів!

1939.

* * *

Земля парує... Гонами роздолу
Пройшовся дощ, крапчастий і прямий.
Виходь на поле, на широке поле
І набирай наснаги, повінь пий!

Пий досхочу! Це тепле вітровіння
Тобі допоможе швидше розцвісти.
Пий досхочу! Ця далечінь весіння
Тобі додасть до зросту висоти.

Там, на рахманних, зораних просторах
Шумить земля, як листя верховіть:
Кільчиться зерно, вкинуте учора,
Щоб завтра яриною зеленить.

Земля парує... Гонами роздолу
Пройшовся дощ, крапчастий і прямий.
Виходь на поле, на широке поле
І набирай наснаги, повінь пий!

1939.

* * *

Іду степами по стрункій дорозі.
Яка година випала мені!
Шумить пшениця, мов липневі грози,
Шепочуть шостигранні ячмені,
Палають сонячники. Вздовж дороги
Розлігся, спочиває чорний пар.
Йому замало простору земного —
І він побіг далеко, аж до хмар.

Оце ж сюди зануряться зернини,
Полежать і зведуться, як ліси!
Такі степи моєї батьківщини,
Таке роздолля рідної краси.

1939.

* * *

Колос колосу співає,
Колос колоса питає:
„Чи коріння йде глибоко?
Чи в зерна повніють боки?“

Колос колосу співає,
Про життя розповідає:
„І коріння йде глибоко,
І в зерна повніють боки,
І стебло моє високе
Подає удостач соку“.

Аж од краю і до краю
Колос колосу співає:
„Живемо, ростем, щасливі,
На пухкій, родючій ниві.
Слава літній час - годині!
Поклонімося ж людині!“

1939.

* * *

Розляглись поля широкі,
Несходимі, незміримі.
Із боків хлюпнуть житами —
Заколишуть і присплять.

Ходить літо, як господар,
Над полями колобродить.
Як зачує тиху скаргу,
І не зчуєся — як тут.

Плине хмара із-за моря,
Над лісами, над ярами,
Над ланами опустилась:
„Чи вологости підлить?“

Сяє сонце. Як на струнах,
Золотим промінням грає.
Над колоссям нахилилось:
„Чи тужавіє зерно?“

В'ється вітер, крутить вихор,
Відганяє лоту спеку,
До простору губи тулить:
„Може, колос остудить?“

І проходять по узмежку
Діловиті хлібороби,
Виминають повен колос
І зерно кладуть на зуб.

І кива сусід сусіду:
„Зерно, бач, таке, як треба,
Тільки що, коли засіки .
Та не вмістять урожай?“

О, яка велика радість!
О, яке велике щастя!
Ви шуміть, степи, як море,
Затопіть мої стежки!

Хай милуюся, як ниви
Пахнуть спілими хлібами,
Пахнуть вогкістю під корнем,
Пахнуть сонцем степовим!

1943.

* * *

Із лану вигнаний колоссям,
Кукіль пригнувся до землі.
Зомліле листя заплелося
В уклін стебла, як змії злі.

Йому не шле проміння небо,
Його не радують вітри.
Йому, замореному степом,
Земля наказує: „Умри!“

А він, ізгорбившись химерно
І знемагаючи в злобі,
Навкруг своє розкидав зерно
І чахне в никлій боротьбі.

1938.

* * *

Тебе з корінням вириваю,
Топчу ногами корінь твій.
Пустий, гірчавий молочаю,
На цій землі рости не смій!

Для тебе ґрунту я не маю,
На рідне поле не пушу.
Я в небі хмару відшукаю
І в неї випрошу дощу.

І грім ударить незабаром
На придніпрову сторону,
І за міцним отим ударом
Дощі напоють ярину.

Тоді хвилюйтеся, як море,
Під перецілчині казки;
Мої пісні, прості й суворі,
Про вас, рожеві колоски!

1938.

* * *

Т. Г. М.

Під чистим небом, між ясним колоссям,
Поріднена з вітрами, край села,
Де щастя й горе водночас велося,
Моя херсонська юність розцвіла.

Хлібів розливи та співучі клени.
Дорога рівна тоне вдалені...
Тут і співати хочеться натхненно,
І пригадати хочеться мені,

Як з ранніх весен до міцних морозів
Дитинство протікало в кураю,
Як дикий терен, ставши при дорозі,
Сумлінно забирав печаль мою,

Як на нові часи жалілась мати
І часто нишком плакала вночі,
А я лягав, не ївши, спочивати,
І снилися пахучі калачі...

Під чистим небом, між ясним колоссям,
Поріднена з вітрами, край села,
Де щастя й горе водночас велося,
Моя херсонська юність розцвіла.

1939.

ЖАР - ПТИЦЯ

Мені співала мати про жар-птицю,
Що має силу невідомих чар.
Вона не їсть зерна, не п'є водиці,
Лише вночі клює Волосожар.

Бувало, ввечері, як смеркне, я до мами
Чорняву голову спочити покладу,
І мати гладить теплими руками,
Оповідас казку доладу:

„В далекім краї, в царстві золотому,
У недоступній звірям стороні,
Де навкруги нема людського дому,
Ховають щастя скрині кам'яні.

Опівночі, коли цвітуть зірниці,
І пада місяць вигнутим мечем,
До скринь, небачена, летить жар-птиця
І відмикає чарівним ключем...“

Те слово падало в дитячу душу,
Як бризка сонця на мутний простір.
І я гадав: „Здобути щастя мушу,
Що б не було, всьому наперекір“.

І думав я: „Візьму вночі рушницю,
Яка висіла в діда на стіні,
Підстережу й застрелю ту жар-птицю,
Щоб відімкнути скрині кам'яні.“

1938.

Е Л Е Г І Я

Коли мене в бою зустріне куля
І я впаду, поранений смертельно,
Я докладу зусиль, зведусь на руки
І пригадаю рідну Україну.

Я пригадаю світ у яєних барвах,
Зелений, синій, жовтий, пурпуровий,
Що розстелився в полі килимами,
Що — як веселка — в небеса устав.

Я пригадаю правічні могили,
Сади вишневі, села біловиді,
Могутній плин широкого Славути,
Найкращі в світі затишні гаї.

І вже нехай довкіл танцюють кулі,
Хай дика смерть регоче наді мною,
Я докладу зусиль, зведусь на руки —
І заспіваю з болю рідну пісню.

1943.

ТЕБЕ ПРИГАДУЄМ ПІСНЯМИ

„Цю землю треба сполоскати
Дощем огненим, а тоді,
Щоб урожай зібратъ багатий,
Втопити землю у воді.

Нехай постоїть. Хай помокне.
Води боїться всяка лють.
Огидні немічні волокна
Понабрякають, зогниють.

То буде ґрунт! То правда буде!
Узяти зерно! А кукіль
Відсіять решетом! О люди,
Вам буде хліб і буде сіль...“

І ми зробили, наш Тарасе.
Колосся виросло між нами.
Як урожай берем, щоразу
Тебе пригадуєм піснями.

1939.

* * *

Мое чоло дві зморшки перетнули —
І вже здавалось мені, що я старий,
Що спочиваю у садку вишневім,
А надовкола бігають онуки.
Аж зашарілися. Палають сміхом.
Рум'яниці грають на щоках пухнатих.
В дівчаток лунко лопотять спіднички.
Штанці у хлопців шамотять шовково.
Та ось вони стомилися. „Дідуню!
А розкажіть нам казку. Та цікаву.
А ми принесемо тоді водички
Холодної з криниці лугової.“
І я старечу пам'ять напинаю,
І я кажу ім казку чи билицю,
Що, може, в ній колись і я проходив,
Та це було давно, що й не згадати.
„Було давно це. Років більш, як сорок.
В однім великим і безладнім царстві
Була земля, що калачі родила
По вісім раз на тиждень. Так що люди.

Ті калачі збирати не встигали,
Хоч як вони старалися і з сили,
Знеможені вагою, вибивались.
І падали ті люди, як бадилля,
Як будяки під гострою косою,
Бо змій гримучий, із надгір'я родом,
Ім не давав ні їсти, ані пити.
Одного ж разу, як терпець ввірвався,
Повстали люди — шворнем змія вбили,
Гніздо трікляте потовкли, мов клоччя,
А змієнят на шмаття порубали.
І зажили ті люди, як у казці,
Дзвінких пісень уволю заспівали.
І мед-вино тепера п'ють по святах,
А калачем закусують пшеничним.“
Всміхнулись діти й вихором побігли,
Щоб принести холодної водички.
А я ще довго спив... Та рано снить
Мені у двадцять п'ять про старість.

1940-43.

* * *

(Пісня)

Коню мій буланій,
Не ходи в траву.
Я для тебе з лану
Конюшину рву.

Вигляжу на зерні,
На вівсі й тоді
Вимію в озерній
Голубій воді.

Поведу в діброву,
В лузі попасу, —
Набирайся крові,
Набувай красу!

Підем до криниці,
В ліс до джерела, —
Напивайсь водиці,
Щоб краса жила!

А як прийде свято, —
В гриву золоту
Голубу, нем'яту
Стрічку заплету.

І в той день погідний
Виїдем за гай
Оглядати рідний
Придніпровий край.

Небесами чистий,
Землями плодистий,
Квітами барвистий
Наш херсонський край!

1938.

Ш У Л І К А

„...Шуліка — птиця кровожерна.
Іі дрючками проганяй із двору,“ —
Мені батьки в дитинстві говорили.
А я, подумавши, гадав — нічого!
Адже вони того не добачали,
Що в день, коли буває небо синім
І білі хмари пропливають, наче
Округлі велетенські валуни, —
Шуліка з хмари вирина стрілою
І сторч летить, і падає на зайця.

За хутором узмежками, балками
Любив блукати я. Тоді, бувало,
Розкривши рота, голову задравши,
Я слідкував за нею й, мабуть, заздрив:
„О, чом я крил не маю? Чом і зору?
Щоб із такої вишини побачить
В степах широких зайця під кущем.“ —

І я, немов ошпарений, додому
Летів і вмить, хапаючи за полу,
Питав у батька: „Чом я крил не маю?
Чому під хмари я літати не можу,
Як та шуліка, сіра й невелика?“
А він сміявсь, пояснюючи вперто:
„Чудний ти, синку. Та вона ж хапає
Малих курчат...“

1940-43.

КМІТЛИВІСТЬ

Біжать до саду діти ясноокі,
Засмагли, балакучі, повнощокі.
А сад рясні до шляху клонить віти,
Немов би кличе: „Завітайте, діти.“
Хлоп'я іде під віти ворущкі:
„Добридень, діду! Чи грушки м'які?
Чи скоро до крамниці рушимо?“
А садівник сміється:
— Ач, які! —
І щедро наділяє грушами.

1938.

Д О Щ

Парило.

Нахмарило.

Нахмурились дуби.

Затихли голуби.

І смугою рясною

З раптовою грозою

Полився шумно синій дощ,

Упав на землю теплий дощ.

І усміхнулися дуби,

Заворкували голуби.

Устала райдуга з діброви,

Пішли до річки риболови.

А в хмарах — ширшає віконце,

Синіє вже віконце, —

Сонце!

1939.

НА СІНОКОСІ

Вже сіно скошено. Повзуть
Важезні гарби до стодоли.
Діди, вчуваючи грозу,
Вершать, покрикують додолю.

А ми: „На вила налягай!“ —
І порожніють миттю гарби.
Курить пляхами пилюга,
Рокоче грім. Багряні карби.

І я біжу по цілині,
Стогів минаючи спашання.
Нема любішого мені,
Як переймать грози кресання.

1938.

КАРАСІ

В. Чапленкові

Я приглядався до глибини річної,
Ідучи понад плавнями густими.
З-під комишів зелених табунами
Пливли рожево-срібні карасі.

Важкі й широкі, з бистрими очима,
Перебирали пірцями спроквола
Прозору, як сльоза, холодну воду
І прямо, не вагаючись, пливли.

І я спинивсь. Мене зачарувало.
На них луска лисніла, як місюрка.
Я бачив, як розсипавшись півколом
Вони атакували куширі.

І куширі здались, як полонені,
Прийнявши їх, щасливих переможців.
Тоді вони вдоволено сплеснули
І, наче стріли, зникли в глибочинь.

І я пішов. Рибалок з Кушугуму
Зустрів над берегом. Діди поважні,
Обвішані лляними ятерями,
Щось говорили про обідній влов.

1939.

О С І Н Ї

Ще бережуть тепло струнки тополі,
Нагріті сонцем у липневі дні,
А вже сердито на високих хвилях
Качок гойдає глибочезний став.

Ще сивий дід, рясних баштанів сторож,
Переодягнений в сорочку білу,
По-літньому сидить на березі крутім
І ловить карасі (він дуже любить
Над вечір рибкою поласувать!),
А вже на вигоні, прощаючись з землею,
Проходить літо. Листям золотим
Йому дерева довгу путь встилають,
А поруч: коренасті парубки,
З ясеними дітьми повні молодиці
Йі закохані дівчата у стрічках
Його проводять і йому говорять:
„Спасибі, літо, часе дорогий,
За те, що родичалося з землею
Йі подарувало плоду досхочу!“

Ще й сивий дід, рясних баштанів сторож,
Із берега додав: „Щаслива путь!“

1938.

ХЕРСОНСЬКІ СОНЕТИ

СТЕПИ ХЕРСОНЩИНИ...

Леонідові Лиманові

Степи Херсонщини, степи родимі,
Соломоверхі клуні на току,
Вишневий сад у ранішньому димі, —
Вас не забуду на своїм віку.

Хлюпоче риба в сонному ставку,
Дзвенить бджола у рвійному нестримі,
Несуть батьки журбу свою гірку
В степи Херсонщини, степи родимі.

В душі тримаю голубий ставок,
Верхи тополь і вітрякові крила,
Де загубив дитинство між квіток, —

А рідну землю, що мене зростила
На боротьбу за життєдайні дні,
Я над усе люблю на чужині.

1943.

Ш Л Я Х И

В балки вужами повзете спроквола,
В'єтесь в'юнами в польових ярів...
О, скільки тут ходило кобзарів,
Думками хмурячи смагляві чола!

Про славу Січі й тугу надовкола
Дзвеніли кобзи до старих дворів,
Де над садами сіл та хуторів,
Немов могили, поросли стодоли.

Та як відрадно пригадати нам,
Дзвінкоголосим дії співунам,
Що тут, можливо, рідними шляхами

За Україну, як прудкий вірлюк,
Гасав — співець між кращими співцями —
На гніданові сотник Маланюк!

1945.

Н А В Е С Н І

Полює сірий кіт за горобцями,
Горланить півень, кури на траві
Свої дзьоби виповнюють криві,
Сирі грядки гребучи манівцями.

На осокомах дзвінко — до нестями —
Свистять шпаки; в зеленій мураві
Жартують цуцики, по голові
Один другого б'ючи пазурцями.

Раптово бекнув слинявий бичок
І перекинув з пійлом шапличок,
Пустивсь учвал по дощовій калюжі

В ясний садок, де в шепоті листків
Пірамідальні одцвітають груші
І криють шлях роями пелюстків.

1945.

С Т А В

У люстрі вод любуючись на вроду,
Сплітають верби тінявий намет,
І шепче казку сонний очерет,
Зайшовши плавом із мілкого броду.

Блакитновиду вистояну воду
Легкого вітру не гойдає лет,
Лише, з гіллястих вирвавшись тенет,
Несе полям жадану прохолоду.

Прозоре лоно тихої води,
О, як люблю я вкоротить ходи
І милуватись на поважний спокій —

Другого царства голубе вікно,
Де ситий короп у сназі високій
Нуртує ставу непокірне дно!

1945

КАВУНИ

За кукурудзою, де пару спокій,
Де проса й гречки запавні клини,
Під сонцем спіють темні тумани*)
Й монастирі, важкі, зеленобоки.

А понад ними, в синяві глибокій,
Мов широченні білі валуни,
Повільно плинуть хмари з далини
І тінь нагоняють на курінь високий.

Присохлу ключку вибирає дід, —
Налитий сонцем, рябокорий плід,
Немов його робив іконописець,

І теплим соком у моїх руках
Багріє скибка, як неповний місяць,
Що сполуночі зійде в лозняках.

1945.

---

*) Славнозвісні Гатунки кавунів.

В Е Ч І Р

Пливуть терни широкими степами,
Зовучи птаха на нічний постій,
Де буде сон у тіні молодій
Морити очі тихими верхами.

В густі жита, під мирними хмарками,
Втопає сонце; свіжий вітровій
Спішить над яром, хияючи пирії,
І, як пустун, погойдує квітками.

З-понад балок, розгортуючи лан,
Перед зірками гнучи пружний стан,
Виходить місяць, мов козак, на стежу,

У росах миттю світить блискітки
І мимохідь розпалює пожежу
Над синім склом прозорої ріки.

1945.

ЛИШНЕВА НІЧ

Стоїть під зорями прозора тиша.
Почує вухо, як пливе роса,
Як стрибунець із нірки виліза,
Гнучку стеблину вусами колише.

Із яру подув прохолодно дише,
Та не шумить ячмінь, мовчать проса.
Спочинок поля вкрили небеса,
Де метеор таємні знаки пише.

Іти б удаль, як місяць, навпростець
І на світанні вмитися росою,
На сході сонця стрінувши багрець,

І перенятись царини красою
Край польового в балці джерела,
Щоб у душі Херсонщина жила.

1943.

УДОСВІТА

Кричить деркач у росяному житі,
В літаври б'ють гучні перепілки,
Тікає мла у виарок мілкий
І заляга під верби красовиті.

Сріблом струмків із вогкої блакиті
Дзюркоче жайворона спів лункий
Світанню навстріч, де легкі хмарки,
Немов із золота ясного литі.

Яка глибока й синя вишина!
Блідніє місяць, плине тишина,
Жовтогарячі зеленіють зорі,

А ген у полі — скільки зір сягне —
Застигли ниви в тихій упокорі,
Готові стріти сонце осяйне.

1945.

МАРЕВО

На дальній обрій, світло-зеленастиий,
Лягає марева хвилястий плин,
І каже дід, проходячи за тин:
„Святий Петро вигонить вівці пасти“.

А ген довкола, скільки зору впасти,
Помліло все: привабливість хатин
І хуторських полів барвистий клин,
Де шпиль могили мерехтить синястий.

О, любий діду! Вас давно нема.
Над нашим краєм пропливла пітьма
І слід пустельний дико наложила,

Та ваше слово і статну ходу
Я пам'ятаю, і забуть несила .
Той день на пасіці в дзвінкім саду.

1945.

П О С У Х А

Понад прив'ялим клином конюшини
Гудуть пухнаті, степові джмелі.
Не взявши меду на пустім стеблі,
Снішать у дупла під куці шипшини.

Так ясно й синьо! Щебети пташини
Затихли в сонячній, густій імлі.
На придорожній, репаній землі
Стоять понуро всохлі будячини.

Хай у розпуці бідний селянин,
Щоб не сніткав його страшний загин,
У всіх святих випрошує вологи, —

Черствіє тужно посірілий пар,
В'ялить посіви, палить перелого
Немилосердний неба володар.

1945.

ГАРМАНУВАННЯ

Лиш на причілку в прохолоді ранній
Поллється сонце на кущі гвоздик —
Кружляє током кінний четверик,
Коток гарцює на тобетім гармані.

У хмарі пилу, в жовтому тумані
Лунає покання і грюк, і крик,
Аж поки в небі світлий молодик
Не провіщує хвилі дня останні.

Туркоче віялки моторний снів,
Пливе потік до сірих лантухів,
Зростає поруч ожеред ядерно,

А з-за городу, де багріє мак,
На пагорб кличе золотисте зерно
Важкими крилами старий вітряк.

1945.

СТАНЦІЯ ДОЛІНСЬКА

Находив дощ, прозорий і крапчастий,
Поймали зливи поля широчінь.
„Тікай сюди, хлопчино! Відпочинь
В моім шатрі від мокрої напасти“.

Важкий кавун, балабушок пухнастий.
Робили щедрим затишний курінь,
Аж поки неба темну височінь
Не перетяв цвіт райдуги смугастий.

І я пішов од нив і хуторів,
Де здавна рід наш за плугами прів,
Життя нового мудрість переймати...

Громи гриміли з райдужних воріт,
Гув паротяг, і станція, мов мати,
Мене, малого, випускала в світ.

1945.

ЦЕРША ЛЮБОВ

І О Ч І

Як дужа темінь довгої півночі,
Вони журливі з люстром віч-на-віч;
Без мене ім яскрітися не міч, —
До всіх бажань воліють неохоче.

Зате світліють і стають співочі
В передчутті невігаданих стріч, —
Від себе тугу відганяють пріч
І запальної набувають мочі.

Палкі стожари! Ви — як накип чар,
Як непогасний Прометеїв дар,
Як блискавки напередодні грому.

Я вас лиш бачу, рвійно мигтите, —
І віддаюсь я спалаху палкому,
Бо в саме серце стрілами б'єте.

ІІ УСТА

Щонайхмільніші між п'яних напоїв,
Найзапашніші із усіх квіток,
Вони свій келих, як троянд вінок,
Мені несуть, щоб випив і не встояв.

Та я високу витримку подвоїв —
вже стає упевненішим крок,
Спиваю з уст цілунок, як дзвінок,
І — що там інші? — Я герой з героїв!

Ні пал сердець, ані сплетіння рук,
Ні прохолоди, що повзе на брук,
Не відчуваю під бурхливим спадом,

Бо тільки чую з-за тремких осик:
„Цілуй!“ — співає світла ніч над садом,
„Частіш!“ — аж блідне синій молодик.

І К О С А

Я розплітав її, товсту й важучу,
На серця дні тамуючи биття.
Поцілувавши, бавивсь, мов дитя,
І відкидав на стап, як темну тучу.

Зривав я квіти, дивлячись на кручу,
Де матерічки з вітром бороття,
Щоб у кущах, що стали без пуття,
Знайти троянду, повну і пахучу.

І, повернувшись, ніжно заплітав
Свій скромний дар, що пахощі отав
Струмив навкіл — як ручаї весною.

І я казав: „Створіння чарівне,
Клянусь життям, як зрадиш ти мене,
То обів'юся й задавлюсь косою!“

ІІ С Т А Н

Втихає вітер, замовкають птиці
І найстрункіші задрять дерева,
І навіть шовком хилиться трава,
Коли вона приходить до криниці.

Ось нахилилась: як жаркі суниці,
Паціють щоки. Діжка цеброва
Вмить ухнула, як злякана сова,
Торкнувшись до холодної водиці.

Коромисло на плечі — і пішла,
Пливучи в гармонійному хитанні
До вишнику, що вирнув край села.

І знявся услід їй вітер у зітханні,
Метнулись хутко птиці навздогін,
Лише дерев зостався журний клин.

II ВІДСУТНІСТЬ

Повите в зорі місто Запоріжжя
Переді мною спало на виду,
А я стою, як статуя в саду,
І вітер пив з-над польового збіжжя.

Нових будинків цементне покрижжя,
В індустріяльнім різьблене ладу,
Мене гнітило, як у ніч бліду
Мандрівника незнане роздоріжжя.

І я хотів туди, де всі чуття
На придніпровім росянім просторі
П'янить чебрець могутнім забуттям,

Де під сліпучим градом метеорів,
Що розсипають іскри по гаях,
До Кушугуму*) простелився шлях.

---

*) Назва села.

II ПРИХІД

Я поглядав на верби синюваті,
Турботи будня звівши нанівець,
Пі чекав — і рвався мій терпець
Біля кущів на запашній леваді.

Я нудьгував. У вітра напихваті
Мандрівні хмари, схоплені в багрець,
Чекали сну. Та я топтав чебрець,
Не підкоряючись отій принаді.

І вмить вона, рухлива і прудка,
Як ластівка, спурхнула із горбка,
І — наче хміль — руками обвилася.

А я, схвильований, до серця тис
І, щоб від мене вихром не знялася,
Схопив на руки і, як сонце, ніс.

ІІ С Л О В О

У пізню пору голосом несмілим
Вона сказала над ставком німим:
„Тебе любила шалом запальним,
Тобі належала душею й тілом.

Та, як сьогодні за плетінням білим
Сиділа вдома під бузком шумним,
Мене провідав Хведь — слівцем одним
Згадав минуле у саду над схилом.

І заприсягся, що без мене жить
Не може він. Рішила я скінчить
Тебе кохати. Жду, щоб розпрощався.“

І я відчув, як полетіло вниз
У грудях серце, я стояв без сліз —
І не благав, не нарікав, не клявся.

Ж А Г А

II ВІДХІД

Ми розлучались. „Прощавай, кохана, —
Я говорив востаннє край села, —
Коли йому ти серце віддала,
Нащо вже тут висловлювать догану?

Бажаю щастя. Заздрити не стану,
Як і не буду гніватись. Була
Пекельна помилка, що повила
І нас обох, як маревом туману...“

І ми розстались. Падали зірки,
Як і раніш. Та бистрі іскорки
Не хвилювали, як раніше, думки.

Ті дні минули. Спомином незлим
Згадать лишилось образ Кушугумки
Похмурим днем чи вечером смутним.

1943.

I.

Як сарна, бігла за куці
І помахом руки манила.
І я догнав її мерщій,
Я шепотів бентежно: „Мила...“

Давила в горлі хрипота,
Пашіли щоки полум'яно.
Якась незнана вагота
Нутро виповнювала п'яно.

Такий затятий — я не брав
Того, що так хотілось брати.
Лиш коси гладив серед трав,
Що красувалися, як шати.

II.

(Тріолет)

Сердито устонька стулила
І рве задумливо спориш.
„Чому насунилась, мовчиш,
Сердито устонька стулила?

Ну, годі, годі вже. Облиш,
Мені ти цим не завинила...“
Сердито устонька стулила
І рве задумливо спориш.

III.

(Рондель)

„Люблю, як бджілка — цвіт калини,
Як біла хмарка — дно ріки!“ —
Сказала. Й змовк я, говіркий,
Кругом поглянув на долини
І зрозумів широкоплинний
Той голос, любий і дзвінкий:
„Люблю, як бджілка — цвіт калини,
Як біла хмарка — дно ріки!“
Десь гучно рід перенелиний
Балкам розказував казки,
А тут вуста — як пелюстки:
„О, мій коханий, мій єдиний,
Люблю, як бджілка — цвіт калини!“

IV.

Цілувала і обнімала,
Білі руки, як лебеді,
Над моїми плічьми сплітала,
Неціловані, молоді.

Колихалася у повітрі
На пружистих моїх руках,
Вихрувала, немов на вітрі,
Ніжна суконька у квітках.

Не пручалася, соколино
Посковзнувшись мені до ніг.
І рожеве, туге коліно
Зір пожадливо спостеріг...

У.

Над вечір поверталися. Ішла,
Немов слаба. Хоч квола, та щаслива,
Як материнка в полі на горбі,
Підбита буйним грозовистим градом,
Але й оживлена рясним дощем.
Пірнало сонце в сосникові хвилі,
Яснішав місяць. На лунке посе
Удвох ми вийшли і чомусь мовчали.
Шукав я слів, щоб тишу обірвать,
І не знаходив я такого слова.
Для сміливости глянув я назад
І там побачив: у яснім промінні
Блищали сосен мідні стовбури,
Як мармурові, точені колони
Побіля входу у Венерин храм.

1945.

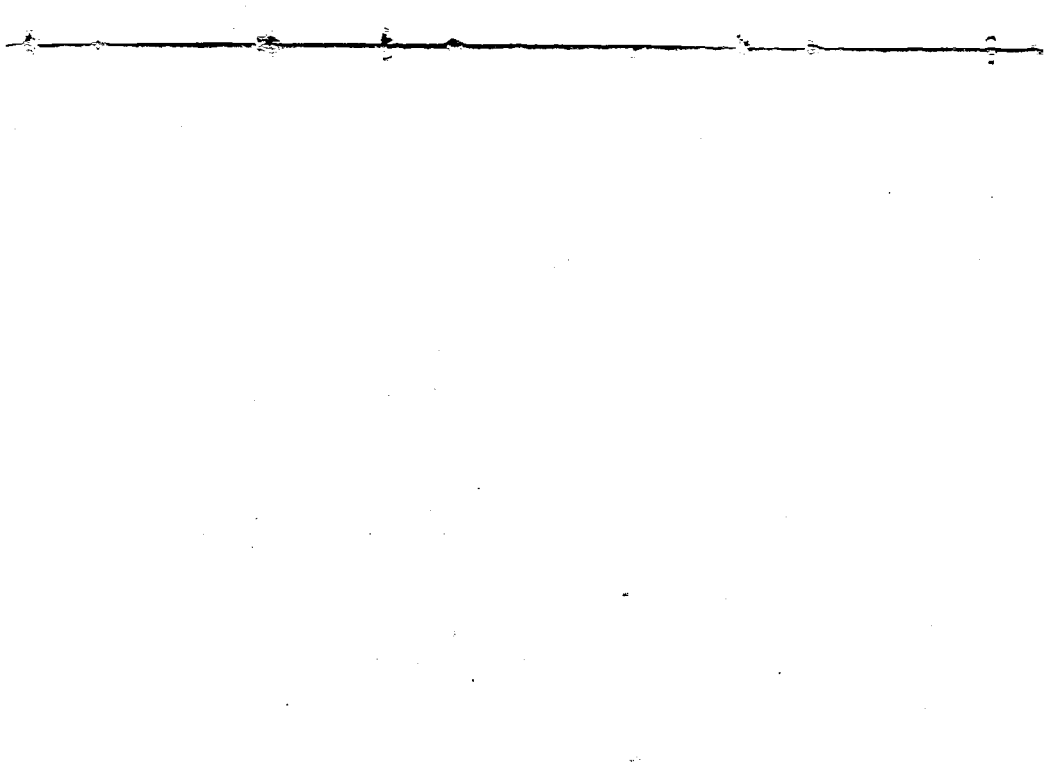
З М І С Т

СПІВАЄ КОЛОС

Розорано клини	5	Тебе пригадуєм	17
Земля парує	6	Мое чоло дві зморшки	
Іду степами	7	перетнули	18
Колос колосу співає	8	Коню мій буланій	20
Розляглись поля	9	Шуліка	22
Із лану вигнаний	11	Кмітливість	24
Тебе з корінням	12	Доц	25
Під чистим небом	13	На сінокосі	26
Жар-птиця	14	Карасі	27
Елегія	16	Осінь	28

ХЕРСОНСЬКІ СОНЕТИ

Степи Херсонщини	31	Липнева ніч	37
Шляхи	32	Удосвіта	38
Навесні	33	Марево	39
Став	34	Посуха	40
Кавуни	35	Гарманування	41
Вечір	36	Станція Долинська	42

ПЕРША ЛЮБОВ

Їі очі	45	Їі відсутність	49
Їі уста	46	Їі прихід	50
Їі коса	47	Їі слово	51
Їі стан	48	Їі відхід	52

Ж А Г А

Як сарна, бігла за купці	55	Люблю, як бджілка цвіт калини	57
Сердито устонька стулила	56	Цілувала і обнімала Над вечір	58 59

Обкладинка маляра
ВОЛОДИМИРА ПРОКУДИ

ПОМІЧЕНІ ПОМИЛКИ

Надруковано:

Треба читати:

18 ст., 2 р. І вже здавалось... І вже здалось і т. д.

З огляду на відсутність „і“ довелося його
замінити „ї“.

Готується до друку
друга збірка поезій

„ГОМІН ВІКІВ“

Розділи: Старовічні марева, Дажбожі
внуки, Київська слава, Золота
орда, Запорозці, Карби.